

gemeente
Neder-Betuwe

Kadernota 2018-2021

Gemeente Neder-Betuwe

- Dodewaard.
- Echteld.
- IJzendoorn.
- Kesteren.
- Ochten.
- Opheusden.

Opheusden, 16 mei 2017

Behandeling
gemeenteraadsvergadering
van 6 juli 2017

Behandeling collegevergadering
van 23 mei 2017

INHOUDSOPGAVE

KADERNOTA 2018-2021	3
VOORWOORD VAN HET COLLEGE	4
LEESWIJZER OPBOUW EN INDELING KADERNOTA	6
FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF	7
DE FINANCIËLE VERTALING VAN DE KADERNOTA 2018-2021	7
TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE	8
UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2018-2021	9
TOTAALOVERZICHT VAN NIEUW BELEID/NIEUWE ONTWIKKELINGEN	11
TOTAALOVERZICHT VAN OMBUIGINGEN, BEZUINIGINGEN EN DEKKINGSVOORSTELLEN	12
NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S	13
PROGRAMMA 1: BESTUUR EN DIENSTVERLENING	14
PROGRAMMA 2: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	15
PROGRAMMA 3: FYSIEKE LEEFOMGEVING	16
PROGRAMMA 4: ECONOMIE	21
PROGRAMMA 5: WMO, JEUGDZORG EN PARTICIPATIEWET	22
PROGRAMMA 6: ONDERWIJS, SPORT EN WELZIJN	23
PROGRAMMA 7: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	24
PROGRAMMA 8: BEDRIJFSVOERING	25
BESLUITVORMING	27
BESLUITVORMING KADERNOTA 2018-2021 Z/17/048494/RAAD/17/02245	28
BIJLAGEN	29
OVERZICHT VAN GEBRUIKTE AFKORTING	30

KADERNOTA 2018-2021

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de raad van de gemeente Neder-Betuwe,

Inleiding

Hierbij bieden wij u de kadernota 2018 -2021 aan. De kadernota is een strategisch en toekomstgericht document in de Planning-en-Control-cyclus (P&C-cyclus). Hierin worden de beleidskeuzes en prioriteiten, voortvloeiend en afgewogen vanuit actuele maatschappelijke en financiële ontwikkelingen, voor de komende jaren vastgelegd. Deze keuzes en kaders worden in de begroting van het volgende jaar en in de meerjarenramingen verder uitgewerkt.

De kadernota is bedoeld om aan te geven hoe volgens de huidige inzichten de ontwerpbegroting 2018 met bijbehorende meerjarenraming 2019-2021, die wij in november 2017 ter besluitvorming aan u voorleggen, eruit zal komen te zien. Door de kadernota in uw raadsvergadering te behandelen, bent u tevens in de gelegenheid om richtinggevende uitspraken te doen over de inhoud van de ontwerpbegroting 2018. Uiteindelijk zal de ontwerpbegroting 2018 derhalve gevormd worden door de inhoud van deze kadernota, uw richtinggevende uitspraken bij de behandeling ervan alsmede relevante nieuwe zaken die zich na behandeling van de kadernota voordoen.

Inhoud kadernota

In deze Kadernota melden en schetsen wij:

- ✚ de beleidsmatige- en financiële ontwikkelingen, die zich na de vaststelling van de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020 hebben voorgedaan en actualiseren wij de financiële meerjarenraming ten opzichte van de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020;
- ✚ per programma welke ontwikkelingen er zijn en waar wij ons de komende jaren op willen richten. Ook geven wij aan welke effecten wij willen bereiken. Mocht dit betekenen dat er op terreinen meer budget noodzakelijk is, dan motiveren we dit en brengen dit in beeld.

Toekomstige ontwikkelingen

Dit is de laatste kadernota binnen de huidige raadsperiode. Wij beseffen dat bij keuzes voor nieuw beleid voor de jaren na 2018 ruimte gelaten moet worden aan de nieuwe raad en de nieuw te vormen coalitie die na de verkiezingen in maart 2018 aantreedt. Zo zal er komende jaren geanticipeerd moeten worden op de lokale belastingruimte die van rijkswege wordt geboden en waar tegenover staat een vermindering van inkomsten uit het Gemeentefonds. Evenzo zullen volgend jaar, wanneer er meer duidelijkheid ontstaat over de implementatie- en beheerkosten van de invoering van de nieuwe Omgevingswet, de financiële consequenties daarvan meegenomen moeten worden in de begroting 2019 en volgende jaren.

Een andere ontwikkeling die wij zien is de toename van het beroep op de Jeugdhulp dat volgens de huidige inzichten kan leiden tot een structureel tekort. Over die ontwikkeling en welke acties wij gaan ondernemen hebben wij u onder meer al geïnformeerd via het concept-Beleidsplan Wmo/Jeugd. Hopelijk leveren die acties voldoende financiële ruimte op om aan het einde van het jaar een zo min mogelijk beroep te moeten doen op de reserve 3D. Wij willen u voor de raadsvergadering van 6 juli a.s. via een raadsbrief informeren over de eerste uitwerking van deze acties (SMART-doelen en beoogde planning).

Die acties in combinatie met de financiële effecten van de meicirculaire moeten ons een beter beeld geven voor het toekomstig financieel perspectief. Deze effecten zullen dan vervolgens in de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 worden verwerkt.

Nieuw beleid

Wij doen in deze kadernota aan u voorstellen voor nieuw beleid. Wij willen investeren in intergemeentelijke en regionale samenwerking, in een goed ondernemersklimaat, in een regionaal energieloket en regionale projecten zoals mobiliteit, groene groei en wonen. Ook willen wij de logistieke sector stimuleren, uitvoering geven aan een klimaatnota, uitvoering geven aan de ontwikkeling van de veerhaven in Ochten en de herinrichting van de Hoofdstraat in Kesteren in combinatie met het realiseren van een vrij liggend fietspad langs de Broekdijk te Kesteren. Ook willen wij budget reserveren voor toezicht en handhaving bewoning campings, het implementeren van de nieuwe omgevingswet en het uitvoeren wegenbeheer. Aan de ene kant om het wegenbeheer te kunnen blijven uitvoeren op het niveau van basis en aan de andere kant willen wij budgetten en investeringen beschikbaar hebben voor rehabilitatie van wegen en bermverhardingen. Ook willen wij vanaf 2018 uitvoering geven aan de wens uit het coalitieakkoord 2.0 om de lastendruk voor onze inwoners te verminderen.

De financiële positie in toekomstig perspectief.

De visie van de gemeente Neder-Betuwe geeft aan dat wij een financieel gezonde gemeente willen zijn en blijven. Naast hetgeen de gemeentelijke visie voorschrijft is één van de eisen voor een goedkeuring van de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 een structureel reëel sluitende financiële positie. De totale baten en lasten moeten in evenwicht zijn. Er moet een structureel en reëel evenwicht aanwezig zijn. Hiervan is sprake indien op basis van het bestaande beleid en het aanvaarde vast te stellen nieuwe beleid de structurele lasten gedekt worden door structurele baten en de incidentele lasten worden gedekt door incidentele baten. Vanaf de begroting 2016 en meerjarenraming 2017-2019 hebben wij forse stappen gezet om een financieel duurzame en gezonde gemeente te worden waarbij onze weerstandscapaciteit minimaal gelijk is aan onze risico's (dus een weerstandsratio van minimaal 1,0). Uit de jaarstukken 2016 blijkt dat ons risicoprofiel substantieel is verbeterd, dat tot uitdrukking komt in een hogere weerstandsratio van 1,5.

In deze kadernota zijn nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Het totaalbedrag aan nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen waarmee de financiële positie van onze gemeente wordt beïnvloed bedraagt in 2018 € 555.000 oplopend tot een bedrag van € 954.000 in 2021. Het budget voor onvoorziene uitgaven is op een adequaat niveau en na het verwerken van het aangegeven nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen kan geconcludeerd worden dat wij voldoen aan uw visie van een duurzaam financieel gezonde gemeente met een weerstandsratio van minimaal 1,0 of hoger. 2018 sluit met een overschot van € 104.101, 2019 sluit met een overschot van € 151.644, 2020 sluit met een overschot van € 402.977 en 2021 sluit met een overschot van € 287.467. De weerstandsratio geeft een stand weer van 1,5 (jaarstukken 2016).

In de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020 is een aantal taakstellende bezuinigingen en ombuigingen opgenomen. Deze voorgestelde bezuinigingen en ombuigingen beïnvloeden onze financiële positie gunstig maar kunnen onze financiële positie fors ongunstig beïnvloeden als blijkt dat deze bezuinigingen en ombuigingen niet of niet geheel worden gerealiseerd. Structureel bezien moet er nog afgerond € 139.136 in 2018 aan ombuigingen en bezuinigingen worden gerealiseerd oplopend naar € 233.988.

Provinciaal toezicht zal bij het beoordelen van onze begroting en meerjarenraming deze nog te realiseren ombuigingen en bezuinigingen in mindering brengen op onze financiële positie. Wij willen voldoen aan de kaders en richtlijnen van een duurzaam reëel financieel sluitende begroting en meerjarenraming. Daarom hebben wij ons ten doel gesteld om de nog niet gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen bij de vaststelling van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 gerealiseerd te hebben.

Het is goed te constateren dat onze vermogenspositie bevindt. In het najaar zullen wij een notitie opstellen, waarin afwegingen worden voorgelegd hoe om te gaan met onze verbeterde vermogenspositie zulks in relatie tot onze risico's. Bezien zal worden in hoeverre onze algemene reserve benut kan worden om lasten en of investeringen af te dekken om zo meer structurele ruimte in de exploitatiebegroting te creëren.

Wij voldoen aan de in deze kadernota opgenomen uitgangspunten voor het hebben van een reëel sluitende begroting en meerjarenraming, wat inhoudt dat wij de repressieve toezichtvorm van onze provinciale toezichthouder zullen ontvangen.

In deze kadernota zijn de financiële gevolgen van de eerste bestuursrapportage verwerkt, echter niet van de meicirculaire 2017. Als onverhoopt blijkt dat er op basis van deze circulaire nog aanvullende bezuinigingen noodzakelijk zijn, zullen wij daarmee bij het opstellen van de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019 -2021 rekening houden en u concrete voorstellen doen.

Wij zien met belangstelling uw besluitvorming over de kadernota 2018-2021 tegemoet zodat wij deze kunnen betrekken bij het samenstellen van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021.

De secretaris a.i.,

De burgemeester,

M.G.J. Nijhuis-Quanjel

A.J. Kottelenberg

Leeswijzer opbouw en indeling Kadernota

De kadernota is opgezet met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten (BBV). Naast deze bron zijn ook de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene Wet Bestuursrecht en het Provinciaal Beleidskader Financieel toezicht van belang.

De opbouw en indeling van deze kadernota sluit volledig aan bij andere documenten uit het P&C-instrumentarium van de gemeente Neder-Betuwe, zoals de begroting, de bestuursrapportages en de jaarstukken.

Naast een voorwoord van ons college, een overzicht van de financiële positie met een verwacht toekomstig perspectief, een toelichting op de financiële positie en een overzicht van uitgangspunten waarop het samenstellen van onze begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 moet worden gebaseerd, wordt een totaaloverzicht van nieuwe ontwikkelingen en eventuele beleidsombuigingen en bezuinigingen aan u gepresenteerd.

Daarna zijn per programma de nieuwe ontwikkelingen of ombuigingen volgens een vast stramien ('Wat willen we bereiken?' 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat gaat het kosten?' of 'Welke ombuiging gaan wij realiseren?' 'Wat zijn de gevolgen hiervan?' en 'Wat gaat deze ombuiging opbrengen?') opgenomen. Dit geldt ook voor de mutaties in de reserves. In de paragrafen worden nieuwe relevante ontwikkelingen vermeld.

Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt - volgens afspraak met u - alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. Wel kan er - indien het college dat noodzakelijk acht - over belangrijke actuele ontwikkelingen in de paragrafen worden gerapporteerd.

Ten slotte treft u een voorstel aan betreffende de besluitvorming.

FINANCIËLE POSITIE EN VERWACHT TOEKOMSTIG PERSPECTIEF

De financiële vertaling van de kadernota 2018-2021.

Op basis van de meest recente gegevens ramen wij onze financiële positie voor de periode 2016-2020 als volgt.

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2017-2021						
		Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
		2017	2018	2019	2020	2021
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2017-2020						
Financiële positie 2017-2021 op basis van aangeboden begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020		-187.972	-651.836	-513.452	-822.011	-822.011
Vastgestelde begrotingswijzigingen:						
B18-2016	Financiële doorwerking rapportage budgetten december 2016	-328.959	-563.497	-785.041	-895.775	-895.775
B 1-2017	Aanpassing begroting n.a.v. aangenomen amendementen 2e berap 2016	168.584	6.420	6.840	7.583	7.583
B 2-2017	Inflatiecorrectie 0,8% op de leges	-10.515	-10.515	-10.515	-10.515	-10.515
B 3-2017	Openbare verlichtingsplan	-76.024	-32.824	-32.824	-32.824	-32.824
B 4-2017	Investering Panterijn	0	10.172	10.172	10.172	10.172
B 5-2017	Groenbeleidsplan	161.700	161.700	161.700	161.700	125.000
B 6-2017	Werkprogramma Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) 2017	153.879	143.877	143.877	143.877	143.877
B 7-2017	Dag van de Dialoog	10.000	0	0	0	0
B 8-2017	Wegenbeheerplan 2018-2021	0	0	0	0	0
B 9-2017	Bestemming jaarrekening saldo 2016	0	0	0	0	0
B10-2017	Jaarrekeningresultaat 2016 ODR	-28.648	0	0	0	0
B11-2017	Begroting 2018-2021 ODR stelpost prijsstijging	0	0	0	0	0
B12-2017	VRGZ Begroting 2018	0	0	0	0	0
B13-2017	VRGZ Jaarstukken 2016	-29.316	0	0	0	0
B14-2017	Jongerenraad	1.250	2.500	2.500	2.500	2.500
Doorwerking vastgestelde begrotingswijzigingen tot de eerste bestuursrapportage 2017		21.951	-282.167	-503.291	-613.282	-649.982
Eerste bestuursrapportage 2016						
Financiële doorwerking eerste bestuursrapportage 2017		-325.900	345.267	251.540	232.443	230.409
Financiële positie 2017-2021 inclusief begrotingswijzigingen en eerste bestuursrapportage 2017		-491.921	-588.736	-765.203	-1.202.850	-1.241.584
PLANNING EN CONTROL CYCLUS 2018-2021						
Kadernota 2018-2021						
Nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen		0	554.635	613.559	799.873	954.117
Voorgestelde ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen		0	-70.000	0	0	0
Saldo kadernota 2018-2021		0	484.635	613.559	799.873	954.117
Financiële positie 2017-2021 inclusief kadernota 2018-2021		-491.921	-104.101	-151.644	-402.977	-287.467
+ = tekort - = overschot						

Toelichting op de financiële positie.

Hieronder volgt een toelichting op de gepresenteerde financiële positie 2017-2021.

Als uitgangspunt voor deze financiële positie hebben wij de op 3 november 2016 vastgestelde begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 gehanteerd.

Daarna zijn de financiële gevolgen van de door u vastgestelde begrotingswijzigingen, tot de eerste bestuursrapportage 2017 opgenomen. Voor 2017 zijn er elf begrotingswijzigingen die invloed hebben op onze financiële positie. Het betreft hier de financiële doorwerking van de rapportage budgetten december 2016, aanpassingen begroting naar aanleiding van aangenomen amendementen tweede bestuursrapportage 2016, de inflatiecorrectie leges, de financiële effecten van het openbare verlichtingsplan, aanpassingen investering Nieuwbouw Panterijn, de financiële effecten van het groenbeleidsplan, de financiële effecten van het werkprogramma 2017 ODR, De financiële middelen die nodig zijn voor de dag van de Dialoog, de financiële effecten die voortvloeien uit de jaarstukken 2016 ODR en begroting 2018-2021 ODR, de financiële effecten die voortvloeien uit de jaarstukken 2016 VRGZ en begroting 2018-2021 VRGZ en middelen voor de jongenraad.

De structurele effecten van de eerste bestuursrapportage 2017, die separaat aan u wordt aangeboden, zijn afzonderlijk zichtbaar gemaakt in deze financiële positie. Op deze wijze hebben wij de financiële positie geactualiseerd vanaf de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020 tot en met de 1^e bestuursrapportage 2017. Met andere woorden de financiële positie per heden.

Vervolgens wordt de financiële positie per heden in relatie gebracht met het nieuw beleid en de nieuwe ontwikkelingen die wij in deze kadenota hebben opgenomen. Daarbij hebben wij ons risicoprofiel aangegeven en de ontwikkeling van onze weerstandsratio.

De financiële gevolgen van de kadernota 2018-2021 zijn verdeeld in twee onderdelen. Het eerste onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van het nieuwe beleid en de nieuwe ontwikkelingen en het tweede onderdeel betreft de financiële gevolgen op basis van de voorgestelde ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen.

De financiële positie in toekomstig perspectief.

In deze kadernota zijn nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen opgenomen. Het totaalbedrag aan nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen waarmee de financiële positie van onze gemeente wordt beïnvloed bedraagt in 2018 € 555.000 oplopend tot een bedrag van € 954.000 in 2021. Het budget voor onvoorziene uitgaven is op een adequaat niveau en na het verwerken van het aangegeven nieuw beleid en nieuwe ontwikkelingen kan geconcludeerd worden dat wij voldoen aan uw visie van een duurzaam financieel gezonde gemeente met een weerstandsratio van minimaal 1,0 of hoger.

2018 sluit met een overschot van € 104.101, 2019 sluit met een overschot van € 151.644, 2020 sluit met een overschot van € 402.977 en 2021 sluit met een overschot van € 287.467. De weerstandsratio geeft een stand weer van 1,5 (jaarstukken 2016). Ons weerstandsvermogen bedraagt € 16.053.000 waarvan in principe vrij besteedbaar: € 5.213.000. Met het verschil zijn onze risico's afgedekt.

In de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020 is een aantal taakstellende bezuinigingen en ombuigingen opgenomen. Deze voorgestelde bezuinigingen en ombuigingen beïnvloeden onze financiële positie gunstig maar kunnen onze financiële positie fors ongunstig beïnvloeden als blijkt dat deze bezuinigingen en ombuigingen niet of niet geheel worden gerealiseerd. Structureel gezien moet er nog afgerond € 139.136 in 2018 aan ombuigingen en bezuinigingen worden gerealiseerd oplopend naar € 233.988.

Het Provinciaal toezicht zal bij het beoordelen van onze begroting en meerjarenraming deze nog te realiseren ombuigingen en bezuinigingen in mindering brengen op onze financiële positie. Wij willen voldoen aan de kaders en richtlijnen van een duurzaam reëel financieel sluitende begroting en meerjarenraming. Daarom hebben wij ons ten doel gesteld om de nog niet gerealiseerde ombuigingen en bezuinigingen bij de vaststelling van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021 gerealiseerd te hebben.

Uitgangspunten begroting 2018-2021.

Het financieel-economisch perspectief voor de komende jaren vraagt om een strikt begrotingsbeleid. Aanvullend op geldende wet- en regelgeving in onder meer de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording en onze Financiële verordening 212, gaan wij hierbij uit van onderstaande uitgangspunten. Deze zijn voor ons leidend ten aanzien van ons inhoudelijke en financiële beleid en uitvoering in de komende jaren.

1. Coalitieprogramma 2014-2018: 'Samenwerken aan een vitale samenleving 2.0'

Als uitvloeisel van de gemeenteraadsverkiezingen is een coalitieprogramma opgesteld. Het college heeft op basis daarvan een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit programma vormt de leidraad voor het gemeentelijk beleid voor de komende jaren.

2. Reeds bestaand beleid

Afgezien van nieuwe ontwikkelingen zoals bepaald in het uitvoeringsprogramma bij het coalitieakkoord en afgezien van nieuw beleid, bezuinigingen en dekkingsvorstellen waarover u bij de behandeling van deze kadernota besluit, gaan we bij het opstellen van de begroting uit van het bestaande beleid.

3. Integrale afweging

De raad weegt nieuw beleid tegen elkaar en tegen de beschikbare financiële beleidsruimte af bij de besluitvorming over de begroting in het najaar. Deze kadernota biedt inzicht in de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en in voorgesteld nieuw beleid. De inpassing van de kadernota in de begroting vindt plaats onder een hoofdstuk 'Nieuw beleid conform kadernota'. De kadernota 2018-2021 geeft daarmee richting voor de inhoud van de begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2021.

De inpassing van eventueel nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen, die bekend worden na behandeling van de kadernota door de gemeenteraad, vindt plaats in de begroting onder het hoofdstuk 'Nieuw beleid na kadernota'. Definitieve besluitvorming over het nieuwe beleid conform kadernota én over het nieuwe beleid na kadernota vindt plaats bij de begrotingsbehandeling in het najaar. Via bestuursrapportages en jaarstukken worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

4. Oud voor nieuw

In geval de raad besluit op een voorstel om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij bovengenoemde integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk oud beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op een verwacht positief begrotingsoverschot of een waarschijnlijk rekeningssaldo is geen acceptabele dekking

5. Behoedzame en reële ramingen

Bij het begroten (budgetteren) gaan we uit van behoedzame en reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de meicirculaire van het voorafgaande jaar. Tussentijdse mutaties in de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds verrekenen wij incidenteel met het begrotingssaldo.

Bijstelling van specifieke, incidentele geldstromen van rijk of provincie verrekenen wij direct met de specifieke, incidentele uitgaven die hiertegenover staan.

6. Structureel en reëel sluitende begroting

De begroting en meerjarenraming moeten structureel en reëel sluitend zijn. Het laatste jaar van de vier jaarschijven is altijd structureel sluitend. Tekorten in de voorliggende jaren worden slechts bij hoge uitzondering gedekt uit reserves.

7. Structurele uitgaven worden structureel gedekt

Tegenover structurele lasten staan structurele baten. Tegenover structurele lasten kunnen geen incidentele baten of incidentele meevallers staan. Uit het budget voor onvoorziene uitgaven worden geen structurele uitgaven gedaan.

8. Aantal inwoners

Als uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 wordt het aantal inwoners gebaseerd op peildatum 1 januari 2017. Op die datum telde Neder-Betuwe 23.303 inwoners.

Plaatsnaam	Aantal 2015	Aantal 2016	Aantal 2017
Dodewaard	4.411	4.379	4.376
Echteld	1.083	1.056	1.027
Kesteren	5.350	5.527	5.671
Opheusden	6.008	6.132	6.215
Ochten	4.770	4.860	4.902
IJzendoorn	1.106	1.095	1.112
TOTAAL	22.728	23.049	23.303

9. Prijspeil (inflatiepercentage)

De meircirculaire 2017 geeft de kaders aan voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2018. Op het moment van opstellen van deze kadernota is de meircirculaire 2017 nog niet beschikbaar. De afspraak die wij met u hebben gemaakt is dat wij voor de prijsstijging jaarlijks een stelpost prijsstijging opnemen conform het percentage dat de meircirculaire voor het volgende jaar aangeeft. In de meircirculaire worden er middels de algemene uitkering gemeentefonds hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld. In onze begroting 2017 en de meerjarenraming 2018-2020 is voor de jaren 2018 tot en met 2020 rekening gehouden met verwachte prijsstijgingen van jaarlijks 1%.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meircirculaire 2017 passen wij de bestaande stelposten prijsstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meircirculaire 2017 ter beschikking komt zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren over de uitkomsten van deze circulaire en zullen wij de bestaande stelposten voor prijsstijgingen aanpassen. Bij de verwerking van de financiële effecten van de meircirculaire 2017 zullen wij ook een raming opnemen voor de verwachte prijsstijging voor het jaar 2021.

10. Personeelslasten

De formatie 2018 wordt geraamd op basis van de formatie 2017. De huidige CAO had een looptijd van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017. De meircirculaire 2017 geeft kaders aan voor de verwachte loonstijgingen voor de komende jaren. Zoals u hierboven bij het onderdeel prijspeil heeft kunnen lezen is de meircirculaire 2017 nog niet beschikbaar bij het opstellen van deze kadernota. De huidige CAO is verwerkt in de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2021. Daarnaast is er voor de jaren 2018 tot en met 2020 rekening gehouden met een verwachte loonstijging van jaarlijks 1%.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de meircirculaire 2017 passen wij de bestaande stelposten loonstijgingen niet aan op basis van nieuw beleid. Wanneer de meircirculaire 2017 beschikbaar komt zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren over de uitkomsten van deze circulaire en zullen wij de bestaande stelposten voor loonstijgingen aanpassen. Bij de verwerking van de financiële effecten van de meircirculaire 2017 zullen wij ook een raming opnemen voor de verwachte loonstijging voor het jaar 2021.

11. Investerings en vrijval van investeringen

In de door u in 2016 vastgestelde financiële verordening artikel 212 heeft u beleidskaders aangegeven hoe om te gaan met investeringen en vrijval van investeringen. Investeringskredieten worden beschikbaar gesteld op basis van een deugdelijke voorbereiding. De ondergrens voor investeringskredieten bedraagt € 25.000. Vrijval in investeringen wordt niet in de exploitatiesfeer ingezet. Als een investering niet in het geplande jaar wordt gerealiseerd, vallen de kapitaallasten incidenteel vrij ten gunste van de exploitatie. Bij bestuursrapportages wordt bezien of er daadwerkelijk sprake is van vrijval van kapitaallasten.

12. Rente en afschrijvingen op investeringen

Het bestaande beleid betreffende rente is gewijzigd. De financiële effecten zijn verwerkt in de begroting 2017 en meerjarenraming 2018-2020. De ruimte die ontstaat door vrijval van afschrijvingslasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen en als vervanging niet nodig is zal de vrijval van afschrijvingslasten ten gunste komen van de financiële positie.

13. Rente reserves en voorzieningen

De basis hiervoor vormt de nota reserves en voorzieningen 2014. Deze nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 30 januari 2014.

In deze nota zijn de volgende kaders vastgesteld:

- ✚ Aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend;
- ✚ Aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks rente toegerekend. Dit is gelijk aan de interne rekenrente die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten;
- ✚ Bestemmingsreserves worden afgebouwd conform uw besluitvorming bij de Nota reserves en voorzieningen 2008. Per 2017 resteert in deze categorie nog één bestemmingsreserve: 'Huisvesting Van Lodenstein College'.

14. Reservepositie

De algemene reserve dient ter dekking van de risico's en om incidentele exploitatietekorten op te vangen. De reserve grondexploitatie dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van grondexploitatie. De reserve Drie Decentralisaties dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van de drie decentralisaties. De reserve Precariobelasting dient ter dekking van de risico's die aanwezig zijn op het gebied van de heffing van precariobelasting. Samen zijn deze vier reserves onderdeel van de weerstandscapaciteit. Onze reservepositie bedraagt per 31-12-2016 € 14.323.000.

Totaaloverzicht van nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen.

Het nieuwe beleid/nieuwe ontwikkelingen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

Het nieuwe beleid en de nieuwe ontwikkelingen zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. Coalitieakkoord: op grond van coalitieakkoord noodzakelijk;
2. Wettelijk: op grond van wettelijke bepalingen noodzakelijk;
3. Onontkooftbaar: om het bestaande beleid te kunnen uitvoeren en wat voor de toerusting van de bedrijfsvoering die nodig is om als zelfstandige gemeente adequaat te kunnen functioneren;
4. Ambities: om uitvoering te kunnen geven aan ambities.

NIEUW BELEID EN NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN: DE PROGRAMMA'S, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN							Incidenteel
Omschrijving	Invest.	2018	2019	2020	2021	Cat.	
Programma 1 Bestuur en dienstverlening							
Geen	0	0	0	0	0		0
Programma 2 Openbare orde en veiligheid							
Geen	0	0	0	0	0		0
Programma 3 Fysieke leefomgeving							
Implementatie Omgevingswet (proces opstellen Omgevingsvisie)	0	50.000	0	0	0	3	50.000
Verkeer & Vervoer en Groen, Natuur, Cultuur & Landschap (2 x 0,5fte fs9)	0	33.750	33.750	67.500	67.500	4	0
Uitvoering klimaatnota	0	25.000	25.000	25.000	25.000	4	0
Realisatie cat1-projecten Nota Bovenwijks (fietspad Broekdijk en herinrichting Hoofdstraat Kesteren)	1.400.000	0	18.750	18.625	18.500	4	0
Ontwikkeling Veerhaven (Investeringskrediet € 100.000)	100.000	1.000	6.000	5.950	5.900	4	0
Regionaal Energieloket	0	5.000	5.000	5.000	5.000	4	0
Regionale projecten (Mobiliteit, Groene Groei, Wonen)	0	6.760	6.760	6.760	6.760	4	0
Toezicht en handhaving bewoning campings heeft prioriteit	0	25.000	25.000	25.000	25.000	4	0
Wegenbeheerplan							
Wegenbeheer op basis, en rehabilitatie wegen en bermverhardingen	6.900.000	131.500	153.000	207.450	265.550	4	0
Programma 4 Economie							
Promotie van Betuwse cultuur historie	0	15.000	0	0	0	1	15.000
Goed ondernemerschap werkkapitaal (voor faciliteren lokale en regionale initiatieven)	0	20.000	20.000	20.000	20.000	1	
Stimuleren logistieke sector: impuls Logistieke Hotspot Rivierenland	0	5.000	0	0	0	1	5.000
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet							
Geen	0	0	0	0	0		0
Programma 6 Onderwijs, Sport en Welzijn							
Geen	0	0	0	0	0		0
Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen							
Verlagen OZB-belasting gerekend met 2% per jaar	0	102.550	203.049	301.538	398.057	1	0
Programma 8 Bedrijfsvoering							
I&A projecten 2018 (en verder)	100.000	68.625	51.800	51.600	51.400	3	0
Gegevensbeheer BGT, GEO-info, Omg.wet, Informatiebeveiliging (inschatting 8 uur fs10)	0	16.700	16.700	16.700	16.700	2	0
Garantiebanen	0	30.000	30.000	30.000	30.000	2	0
Functionaris Gegevensbescherming (inschatting 9 uur fs11)	0	18.750	18.750	18.750	18.750	2	0
Totaal nieuw aangedragen beleid	8.500.000	554.635	613.559	799.873	954.117		70.000
Totaal nieuw aangedragen beleid							
Inclusief aanpassingen bestaand beleid	8.500.000	554.635	613.559	799.873	954.117		70.000
+ = tekort - = overschot							
Omschrijving							
	Invest.	2017	2018	2019	2020	Cat.	
Categorie 1 Coalitieakkoord	0	142.550	223.049	321.538	418.057	1	
Categorie 2 Noodzakelijk	0	65.450	65.450	65.450	65.450	2	
Categorie 3 Onontkooftbaar	100.000	118.625	51.800	51.600	51.400	3	
Categorie 4 Ambities	8.400.000	228.010	273.260	361.285	419.210	4	
Totaal	8.500.000	554.635	613.559	799.873	954.117		

Totaaloverzicht van ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen

De ombuigingen, bezuinigingen en dekkingsvoorstellen in de programma's, algemene dekkingsmiddelen, mutaties in reserves en in de paragrafen zijn hieronder samengevat weergegeven.

TOTAALOVERZICHT VAN OMBUIGINGEN, BEZUINIGINGEN EN DEKKINGSVOORSTELLEN IN : DE PROGRAMMA'S, MUTATIES IN RESERVES EN DE PARAGRAFEN						
Omschrijving	Invest.	2018	2019	2020	2021	Cat.
Programma 1 Bestuur en dienstverlening						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 2 Openbare orde en veiligheid						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 3 Fysieke leefomgeving						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 4 Economie						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 5 Wmo, Jeugdzorg, Participatiewet						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 6 Onderwijs, Sport en welzijn						
Geen	0	0	0	0	0	
Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen						
Ontrekking uit de algemene reserve ter dekking van incidentele uitgaven	0	-70.000	0	0	0	
Programma 8 Bedrijfsvoering						
Geen	0	0	0	0	0	
Totaal nieuw aangedragen beleid	0	-70.000	0	0	0	
Totaal nieuw aangedragen beleid Inclusief aanpassingen bestaand beleid	0	-70.000	0	0	0	

Tegenover structurele lasten moeten structurele baten staan. Tegenover incidentele lasten mogen incidentele baten staan. Volgens bovenstaand overzicht wordt voorgesteld om € 70.000 aan incidentele lasten te dekking uit de algemene reserve.

NIEUWE ONTWIKKELINGEN EN OMBUIGINGEN IN DE PROGRAMMA'S

Programma 1:	Bestuur en dienstverlening
Programma 2:	Openbare orde en veiligheid
Programma 3:	Fysieke leefomgeving
Programma 4:	Economie
Programma 5:	Wmo, jeugdzorg en participatiewet
Programma 6:	Onderwijs, sport en welzijn
Programma 7:	Algemene dekkingsmiddelen
Programma 8:	Bedrijfsvoering

Programma 1: Bestuur en dienstverlening

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Geen

Mutaties in reserves

Geen

Programma 2: Openbare orde en veiligheid

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Geen

Mutaties in reserves

Geen

Programma 3: Fysieke leefomgeving

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Implementatie omgevingswet (proces opstellen omgevingsvisie)

Wij willen bereiken:	
A.	Een lokale omgevingsvisie.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	We stellen in 2017 een plan van aanpak op dat het proces beschrijft om te komen tot een Omgevingsvisie. De gemeenteraad zal ook nadrukkelijk bij het proces tot visievorming worden betrokken.
A2.	Bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie zetten wij in op betrokkenheid van alle partijen die er belang bij hebben om in co-creatie met elkaar en de gemeentelijke overheid bij te dragen aan een duurzame fysieke leefomgeving met een goede kwaliteit.
	<p>Toelichting:</p> <p>De eerste hoofdfunctie van de omgevingsvisie (strategische koers) vereist afwegingen, bijvoorbeeld tussen sectoren, bedrijven of dorpen. Die afweging doen we vanzelfsprekend niet in de 'ivoren toren'; het vereist een zorgvuldig en interactief proces met de belangrijke partners. We stellen daarom al in 2017 een plan van aanpak op dat het proces beschrijft om te komen tot een Omgevingsvisie. In het proces zal in ieder geval nadrukkelijk ruimte geven worden aan co-creatie en dus aan het betrekken van partners bij de vormgeving van de visie. Dus zo veel mogelijk samen met bv. lokale natuur- en milieuorganisaties, corporaties, inwoners en bedrijven komen we tot deze afwegingen. In 2018 vindt eerste fase van het co-creatieproces plaats: onze partners zullen bij aanvang worden uitgenodigd om thema's te agenderen die zij vanuit hun eigen visie, behoefte of belang relevant voor de leefomgeving vinden. Na deze agenderingsfase zal er een debatfase plaatsvinden; een fase waarin partners onderling met elkaar thema's en belangen wegen. Vervolgens wordt toegewerkt naar verankering van de te maken keuzes en wordt de visie vorm gegeven. Voor dit proces laten we ons begeleiden door een extern bureau, waarvoor een meervoudige aanbesteding zal plaatsvinden. Ook het penvoerderschap ligt bij het externe bureau. Hiervoor vragen we een eenmalig krediet aan.</p> <p>Voor de tweede hoofdfunctie (uitnodigen, inspireren om mee te doen) is het relevant dat bij implementatie van de Omgevingswet /-visie ook wordt ingezet op betrokkenheid van alle partijen die belang hebben bij de leefomgeving. Parallel aan ontwikkelingen in het sociale domein kan ook in de omgevingsvisie nog meer worden uitgegaan van het oplossend vermogen van private partijen. Inwoners, ondernemers, corporaties, natuur-, milieu-, en overige organisaties kunnen veel bijdragen aan een duurzame fysieke leefomgeving met een goede kwaliteit. Dit pakken ze zelf op (faciliteren, loslaten) of gaan allianties aan (co-creatie) met elkaar en/of de overheid. Omdat de Omgevingswet ervan uit gaat dat partijen elkaar moeten kunnen aanspreken op het realiseren van omgevingswaarden, kwaliteiten en beleid dat past bij de omgevingsvisie, is de link naar actieplannen, programma's, prestatieafspraken en projecten essentieel. Daarom is gewenst dat lokale partijen die hierbij een rol spelen én gemeente samen een proces ontwerpen dat voorziet in realisatie van dergelijke plannen en projecten.</p> <p>Uiteraard vereist co-creatie ook een passende houding van het gemeentelijk bestuur en het politieke gremium. Deze kan variëren op de participatieladder al naar gelang het betreffende thema. Het durven loslaten maakt daarvan onderdeel uit. De gemeenteraad zal daarom ook nadrukkelijk bij het proces tot visievorming worden betrokken. Uiteindelijk zal na de fase van afweging immers de gemeenteraad vanuit zijn publiekrechtelijke belangen keuzes moeten maken en de definitieve visie moeten vaststellen. Dat kan de raad alleen goed doen wanneer er een nauwe betrokkenheid is geweest bij de visievorming.</p> <p>We streven hiervoor naar een toegankelijk, overzichtelijk en richtinggevend document: geen dik rapport maar in hoofdzaak verbeeldend met een beperkte omvang van tekstuele onderbouwing.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Implementatie omgevingswet (proces opstellen omgevingsvisie)	0	50.000	0	0	0
Totaal	0	50.000	0	0	0

Verkeer & vervoer, Groen, Natuur, Cultuur & Landschap

	Wij willen bereiken:
A.	Het borgen in de organisatie van beleidsadvisering en -uitvoering o.g.v. verkeer en vervoer.
B.	Het borgen in de organisatie van beleidsadvisering en -uitvoering o.g.v. groen, natuur en landschap in samenhang met cultuurhistorie.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Capaciteit uitbreiden voor beleidsadvisering (gemeentelijk, regionaal, provinciaal) en bij ruimtelijke initiatieven c.a. Daarnaast borgen van de uitvoering van het (geactualiseerde) uitvoeringsprogramma NBVVP en het adequaat afhandelen van de veelheid aan vragen, meldingen en klachten m.b.t. parkeren en verkeer. Tenslotte wordt met de invulling van extra capaciteit een betere afstemming bewerkstelligd in de keten van ontwikkeling-realisatie-beheer op genoemd taakveld.
	Toelichting: Als gevolg van structurele onderbezetting knelt al langer de beleidsadvisering. Verkeer en vervoer zijn een dominant adviesveld bij ruimtelijke ontwikkelingen en vragen daarop afgestemde capaciteit. De regionale samenwerking en afstemming bij veel gemeentegrensoverschrijdende Mobiliteitsvraagstukken (mede in relatie tot de regionale speerpunten) en het gezamenlijk optrekken richting provincie, rijk en partners vraagt steeds meer beleids capaciteit. Daarnaast staat continue de planning in de uitvoering (treffen adequate besluiten en maatregelen) onder druk.
B1.	Capaciteit inzetten voor het vastgestelde uitvoeringsprogramma groen en landschapsontwikkelingsplan (LOP). Bij de advisering nadrukkelijk een relatie leggen met de cultuurhistorie van het gebied.
	Toelichting: In de begroting zijn vanaf 2017 financiële middelen opgenomen om het uitvoeringsprogramma LOP uit te voeren. Voor facilitering en ambtelijke ondersteuning in het kader van initiatieven zoals wandelpaden, struinroutes e.d. is ambtelijke capaciteit en deskundigheid in eigen huis noodzakelijk. In 2013 zijn 18 uren voor groenbeheer en uitvoering wegbezuinigd. Om invulling te geven aan de ambities uit het groenbeleid en het reguliere beheer en onderhoud van ons groen is minimale capaciteit noodzakelijk. Daarnaast wordt op dit moment tot nu toe slechts incidenteel en ad hoc invulling gegeven aan advisering en beoordeling op genoemde beleidsterreinen. Terwijl deze aspecten volop aanwezig zijn in Neder-Betuwe en kansen bieden bij ruimtelijke initiatieven en gebiedsontwikkelingen.

Wat gaat het kosten	Investing	2018	2019	2020	2021
Capaciteit beleidsadvisering en -uitvoering verkeer & vervoer	0	33.750	33.750	33.750	33.750
Capaciteit beleidsadvisering en -uitvoering, groen, natuur en landschap (LOP) en cultuurhistorie.				33.750	33.750
Totaal	0	33.750	33.750	67.500	67.500

Uitvoering klimaatnota

	Wij willen bereiken:
A.	Vermindering van overlast en schade ten gevolge van klimaatverandering door klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte;
B.	Stimuleren van energiebesparing en opwekken van duurzame energie.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Investeren in extra maatregelen om effecten van klimaatveranderingen te compenseren; voornamelijk gericht op wateroverlast.
B1.	Stimuleren en faciliteren stakeholders; publiekscampagnes en communicatie. Verder afhankelijk van hetgeen uit de klimaatnota komt.
	Toelichting: Adaptatiebeleid is gericht op tegengaan van effecten door extremer weer (buien en droogte) die door klimaatveranderingen statistisch vaker gaan voorkomen. Er zullen voorstellen worden gedaan voor uitvoeringsinitiatieven (klimaatbestendig investeren) in de openbare ruimte. Hiervoor zullen soms meevoudige investeringen nodig zijn. De energietransitie zal vragen om een aantal acties die buiten het huidige budget vallen. Vooruitlopend hierop wordt voorgesteld om m.i.v. 2018 alvast rekening te houden met lasten.

Wat gaat het kosten	Investing	2018	2019	2020	2021
Uitvoering klimaatnota	0	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	0	25.000	25.000	25.000	25.000

Realisatie fietspad Broekdijk

	Wij willen bereiken:
A.	Verhogen verkeersveiligheid voor fietsers in Kesteren.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Realisatie van een fietspad langs de Broekdijk te Kesteren.
	<p>Toelichting: Voor het thema 'Fiets vooruit!' onderdeel van het Neder-Betuws Verkeer en VervoersPlan kiest de gemeente er voor om het (elektrische) fietsgebruik op vooral de korte en middellange afstand te stimuleren. Een van de maatregelen is het realiseren van hoogwaardig fietsnetwerk binnen en buiten de bebouwde kom voor zowel het utilitaire fietsverkeer als het recreatieve fietsverkeer (pagina 28). Veiligheid is hierbij essentieel.</p> <p>De realisatie van een fietsvoorziening (vrij liggend fietspad) langs de Broekdijk is als project in het NBVVP opgenomen (pagina 35 en 53). De Broekdijk is een toekomstige gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom. Op grond van het bovengenoemde gemeentelijk verkeer- en vervoerbeleid en op grond van de landelijke richtlijnen Duurzaam Veilig en de aanbeveling vanuit het CROW is voor deze weg binnen de bebouwde kom een vrij liggende fietsvoorziening noodzakelijk.</p> <p>Bij het bepalen van de jaarlijkse kosten (afschrijving in 50 jaar conform financiële verordening) is uitgegaan van een bijdrage vanuit de reserve Bovenwijkse Voorzieningen en een mogelijke provinciale subsidie. Totale kosten van de gemeente zijn geraamd op € 625.000. In verband met noodzakelijke voorbereidingen e.d. van het project, worden de uitgaven voorzien vanaf 2019.</p>

Wat gaat het kosten	Investing	2018	2019	2020	2021
Realisatie fietspad Broekdijk	1.400.000	0	18.750	18.625	18.500
Totaal	1.400.000	0	18.750	18.625	18.500

Ontwikkeling Veerhaven Ochten

	Wij willen bereiken:
A.	Recreatieve gebiedsontwikkelingen Veerhaven Ochten e.o.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Na besluitvorming in de 2e helft van 2017 en op basis van een beslisdocument en samenwerkingsovereenkomst tussen provincie Gelderland, Waterschap Rivierenland, Rijkswaterstaat en gemeente Neder-Betuwe zal vanaf 2018 uitvoering worden gegeven aan publiek/private gebiedsontwikkelingen in een publiek / private cofinanciering. De totale publieke investeringen worden afhankelijk van de voorkeursvariant geraamd tussen 1,5 miljoen en 5 miljoen Euro. Wij stellen u voor om voor dit project een investering beschikbaar te stellen van € 100.000.

Wat gaat het kosten	Investing	2018	2019	2020	2021
Ontwikkeling veerhaven Ochten	100.000	1.000	6.000	5.950	5.900
Totaal	100.000	1.000	6.000	5.950	5.900

Regionaal energieloket (Duurzaamheid)

	Wij willen bereiken:
A.	Energie besparen als onderdeel van ons gemeentelijk energiebeleid.
B.	Maximale isolatie woningen stimuleren.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Een zelfstandig regionale Energieloket in de lucht houden.
B1.	Communicatie door dit loket laten uitvoeren.
	<p>Toelichting: In de regio is een Energie-loket werkzaam, Het Nieuwe Wonen Rivierenland. Dit loket verzorgt in onze regio de communicatie en informatie voor inwoners die energie willen besparen en hun woning willen isoleren. Om dit te kunnen continueren wordt mogelijk door de provincie een financiële ondersteuning gegeven. Gevraagde tegenprestatie is dat de regiogemeenten ook een deel meefinancieren.</p>

Wat gaat het kosten	Investing	2018	2019	2020	2021
Regionaal energieloket	0	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal	0	5.000	5.000	5.000	5.000

Regionale projecten (Mobiliteit, Groen Groei, Wonen)

Wij willen bereiken:	
A.	Verbeteren van de leefbaarheid, veiligheid, gezondheid en bereikbaarheid van voorzieningen, werk en onderwijs voor de inwoners van Neder-Betuwe en Rivierenland.
B.	Uitvoering en monitoring van de regionale Woonagenda; Uitvoering en monitoring van de Woonladder; Uitvoering van het Convenant Wonen en Zorg, (met daarin de beleidsmatige thema's zelfstandig thuis wonen, clustering van intensieve, specialistische zorg, mantelzorg).
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Vergroten slagkracht en gezamenlijke (regionale) lobby en gesprek rond Mobiliteitsonderwerpen met provincie, rijk en partners.
	<p>Toelichting: In de regio Rivierenland speelt een aantal belangrijke dossiers rondom mobiliteit. Een voorbeeld hiervan is de lobby voor een verbeterde doorstroming op de A15. De portefeuillehouders Mobiliteit uit de 10 gemeente van Regio Rivierenland hebben geconstateerd dat de versnippering in diverse stuurgroepen rondom de afzonderlijke mobiliteitsonderwerpen (bereikbaarheid, veiligheid en doorstroming) een onwenselijke situatie is en dat ook een ambtelijk aanjager ontbreekt. De slagkracht en gezamenlijke lobby rond verschillende Mobiliteitsonderwerpen is beperkt en overzicht en afstemming tussen onderwerpen is gering, terwijl er urgente vraagstukken spelen, waarbij de oplossing over de gemeentegrenzen reikt.</p> <p>Hierin kan echter verbetering komen door een uitbreiding van de formatie mobiliteit (kwantitatief en kwalitatief) binnen de regio. Om de voortgang in 2017 te behouden heeft het Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland besloten binnen de regiobegroting de benodigde middelen vrij te maken. In de startnotitie Mobiliteit Regio Rivierenland wordt aan de gemeenten voor 2018 en latere jaren gevraagd om structureel € 10.000 extra beschikbaar te stellen. Dit bedrag wordt op basis van inwoneraantal over de gemeenten verdeeld.</p>
B1.	De samenwerking op genoemde actuele thema's regionaal gezamenlijk verder oppakken en uitwerken, deels ook in samenwerking met de corporaties.
	<p>Toelichting: Dit voorstel komt voort uit de voortgangsnotitie Wonen, wonen en zorg, woonladder (regio Rivierenland, maart 2017). Voorgesteld wordt om t.b.v. de financiering in de komende jaren vanaf de begroting 2018, structureel € 5.800 extra middelen beschikbaar stellen en in de begroting op te nemen.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Regionale projecten (Mobiliteit, Groen Groei, Wonen)	0	6.760	6.760	6.760	6.760
Totaal	0	6.760	6.760	6.760	6.760

Toezicht en handhaving bewoning campings

Wij willen bereiken:	
A.	Voorkomen en waar nodig tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen; Terugdringen van overlast en criminaliteit op de betreffende campings en recreatieparken a.g.v. illegale bewoning.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Toezicht en handhaving inzetten in het geval van illegale (permanente) bewoning van recreatiewoningen. In het verlengde hiervan politie-inzet bepleiten om overlast en verstoring van de openbare orde en veiligheid op de betreffende terreinen ten gevolge van illegale bewoning te bestrijden.
	<p>Toelichting: Het werkprogramma ODR voorziet op dit moment niet in een (projectmatige) inzet van toezichts- en handhaving capaciteit op permanente bewoning van campings c.a. Een succesvolle aanpak vraagt om een forse inzet van menskracht en middelen en een lange adem.</p>

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Toezicht en handhaving bewoning campings	0	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	0	25.000	25.000	25.000	25.000

Wegenbeheer

Wij willen bereiken:	
A.	Onderhoud van de wegen op basis niveau
B.	Uitvoering geven aan rehabilitatie van wegen en bermverhardingen
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Uitvoering geven aan het wegenbeheerplan op basis niveau
	Toelichting: Wij stellen voor om scenario 4 uit het wegenbeheerplan alles Basis vast te stellen. De voorgestelde investeringen zijn opgenomen in het geactualiseerde wegenbeheerplan 2018-2021, dat in juli in de raad zal worden behandeld. Op basis van het concept wegenbeheerplan 2018-2021 hebben wij in de kadernota 2018-2021 een keuze gemaakt in de mate van uitvoering van het wegenbeheer en de daarvoor benodigde financiële middelen en investeringen opgenomen.
B1.	Uitvoering geven aan rehabilitatie van wegen
	Toelichting: Naast een stijging in het onderhouds- en beheerniveau zijn ook aanvullende maatregelen voor vervanging opgenomen. Deze financiële middelen maken geen onderdeel uit van het reguliere beheer en onderhoud. De gemiddelde levensduur van een weg is afhankelijk van meerdere factoren maar ligt tussen de 40 en 60 jaar. De kosten voor vervanging worden niet gedekt vanuit het onderhoudsbudget wegen maar gekapitaliseerd over de periode dat ze van nut zijn. Voor de aankomende periode staan een aantal wijken op het programma om vervangen te worden
B2.	Uitvoering geven aan rehabilitatie van bermverharding
	Toelichting: Door zwaarder transport vragen bermen frequenter aandacht dan voorheen. Wij stellen u voor om in te stemmen met het aanleggen van jaarlijks circa 4 km bermverhardingen om de steeds terugkerende knelpunten aan te pakken. Het niet instemmen met de middelen voor bermverhardingen betekent blijvende overlast en het risico op schadegevallen en claims van weggebruikers. Dit betreft een aanvullende maatregel om de kwaliteit van onze bermen op een aanvaardbaar niveau te brengen. Het reguliere onderhoud aan bermen staat hier los van.

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Aanpassing wegenbeheer om "alles op basis te houden"	0	130.000	130.000	130.000	130.000
Toepassen van rehabilitatie "wegen" vanaf 2019	6.300.000	0	15.000	63.000	114.700
Toepassen van rehabilitatie "bermverhardingen"	600.000	1.500	8.000	14.450	20.850
Totaal	6.900.000	131.500	153.000	207.450	265.550

Mutaties in reserves

Geen

Programma 4: Economie

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Promotie van Betuwse cultuur historie

Wij willen bereiken:					
A.	Aantrekken van meer recreanten en toeristen hetgeen zich vertaalt in een toename van werkgelegenheid en economische groei.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Promotie o.a. door realiseren van een cultuurhistorisch / Welkom in de Betuwe recreatieboekje in samenwerking met andere (Betuwse) gemeenten.				
	<u>Toelichting:</u> Recreëren is o.a. beleven. Het verhaal achter een gebied maakt de beleving van dat gebied vele malen sterker en de herinnering des te groter. In samenwerking met of in aansluiting op omliggende (Betuwse) gemeenten een cultuurhistorisch recreatieboekje ontwikkelen, gekoppeld aan bestaande wandel en fietsroutes, waarbij het karakter en de cultuurhistorie van de Betuwe intensief beleefd kan worden.				
Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Intergemeentelijke en regionale samenwerking: 'welkom in de Betuwe' en/of cultuurhistorische recreatieboekjes	0	15.000	0	0	0
Totaal	0	15.000	0	0	0

Goed ondernemerschap werkkapitaal (voor faciliteren lokale en regionale initiatieven)

Wij willen bereiken:					
A.	Versterken ondernemersklimaat in Neder-Betuwe.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Instellen van een werkkapitaal voor het faciliteren van lokale en regionale initiatieven.				
	<u>Toelichting:</u> Als aanvulling op het regionaal investeringsfonds (voor private initiatieven) het instellen van een "werkkapitaal" voor initiatieven passend binnen onze eigen beleidsprioriteiten. Het gaat daarbij om nieuwe activiteiten die passen binnen het regionaal uitvoeringsprogramma en die gedragen worden door de deelnemende gemeenten zelf. Bijdragen uit dit "werkkapitaal" moeten dienen als hefboom en multiplier voor cofinanciering door het regionaal investeringsfonds en mogelijk andere financieringsbronnen. De middelen zijn bedoeld voor het stimuleren en aanjagen van lokale (private) initiatieven en zijn aanvullend op de structureel beschikbare bestedingsgelden (€ 20.000) die de gemeente zelf al kan inzetten voor lokale activiteiten op het gebied van EZ en R&T.				

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Goed ondernemerschap werkkapitaal	0	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	0	20.000	20.000	20.000	20.000

Stimuleren logistieke sector: impuls Logistieke Hotspot Rivierenland

Wij willen bereiken:					
A.	Toename van werkgelegenheid en economische groei door groei en aantrekken van bedrijvigheid binnen de Logistieke sector.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Samen met de andere gemeenten in Regio Rivierenland en Provincie Gelderland een impuls geven aan de Logistieke Hotspot Rivierenland via marketing en branding.				
	<u>Toelichting:</u> Marketing en branding zijn van groot belang om de Logistieke Hotspot Rivierenland internationaal onder de aandacht te krijgen. Samen met de regiogemeenten en provincie Gelderland wordt een impuls gegeven aan Logistieke Hotspot Rivierenland om zich nog beter op de kaart te zetten.				

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Stimuleren logistieke sector: impuls Logistieke Hotspot Rivierenland	0	5.000	0	0	0
Totaal	0	5.000	0	0	0

Mutaties in reserves

Geen

Programma 5: Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Geen

Toelichting splitsing 'oud' programma 5 Sociaal domein

In het uitvoeringsprogramma van het Coalitieakkoord 2016-2018 is bij punt 5b opgenomen, dat wij voor de Kadernota 2018-2021 met een voorstel komen voor het splitsen van Programma 5 Sociaal Domein in de begroting. Dit voorstel heeft u ontvangen middels een raadsinformatiebrief (Z/16/044890/UIT/17/75229). Het doel is om Inzicht te bieden in de verschillende budgetten binnen de verschillende onderdelen van het sociaal domein, waarbij er een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de onderdelen 3D en de overige onderdelen binnen het sociaal domein.

Hieronder treft u de onderdelen aan die wij voornemens zijn op te nemen onder het huidige programma 5, waarvan de naamgeving is veranderd van 'Sociaal domein' naar 'Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet'. Daarbij is volledig aangesloten bij de wijze van monitoring door de rijksoverheid. De afgelopen periode zijn namelijk diverse verzoeken ontvangen om informatie aan te leveren over de uitvoering van de 3 D's over 2015 en 2016. De rijksoverheid monitort de door de gemeente aangeleverde gegevens op basis van IV3 (vanaf 2017 I4all). Wij hebben gemeend ook die indeling op lokaal niveau te hanteren. De tijdens de college informatieavond van 23 februari 2017 gepresenteerde financiële overzichten waren daarop ook al gebaseerd.

Ook hebben wij nog stil gestaan bij de reserve 3D. Van oudsher was er een reserve Wmo die in 2015 is omgevormd tot reserve 3D. Deze reserve is bedoeld om fluctuaties bij de uitvoering van de 3D op te vangen. Voor uw raad was het onoverzichtelijk welke onderdelen wel of niet in relatie stonden met de reserve 3D. Daarnaast zitten in de huidige splitsing ook andere onderdelen van de 3D die in het verleden daartoe niet hoorden. Het gaat daarbij om de posten Bevordering overige gezondheidszorg, Peuteropvang/VVE, Bijzondere bijstand en schuldhulpverlening. De reden daarvan is, dat die ook onderdeel zijn van de monitoring door de rijksoverheid.

Wij hebben gemeend om geen onderscheid meer te maken wat wel of niet onder de reserve valt, maar te besluiten om fluctuaties binnen het nieuwe programma 5 in zijn volle omvang op te vangen/te verwerken in de reserve 3D op basis van onderstaande uitgangspunten:

- Huidige budgetten die in de begroting zijn opgenomen conform het nieuwe programma 5 totaal circa € 14,8 miljoen (peildatum april 2017);
- Mutaties als gevolg van circulaire van de rijksoverheid m.b.t. de Integratie Uitkeringen Wmo 2007, Awbz naar Jeugdzorg, Jeugdzorg en Participatiewet en de huidige doeluitkeringen Armoedebestrijding en Peuters en eventuele toekomstige doeluitkeringen i.r.t. de 3D;
- Jaarlijkse aanpassing van het budget met de indexering conform afgesloten contracten e.d..

Deze uitgangspunten en eventuele aanvullende uitgangspunten zullen worden betrokken bij de actualisatie van de nota "reserves en voorzieningen". Die staat gepland voor de raad van 7 december 2017. Kijkend naar de relatie met het weerstandsvermogen maakt het geen verschil of bedragen worden toegevoegd of afgeboekt van de reserve 3D of van de algemene reserve. Voor de berekening van het weerstandsvermogen worden beide reserves meegeteld.

Bovenstaande resulteert erindat het nieuwe programma 5 'Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet' uit de volgende onderdelen bestaat:

Programma 5	Onderdelen
Wet maatschappelijke ondersteuning	Wmo, Wmo 2015, Regiotaxi, eigen bijdrage CAK, vrijwilligerswerk mantelzorg en ouderenwerk. Afgerond € 5 miljoen.
Jeugdwet	Jeugd 2015, gezondheidszorg, Handhaving kinderopvang, Peuteropvang/VVE, jeugd en jongerenwerk verslavingszorg en schoolmaatschappelijk werk. Afgerond € 5,8 miljoen.
Participatiewet	Inkomensvoorzieningen, BBZ, fraudebestrijding, sociale werkvoorziening, re-integratie bijzondere bijstand en schuldhulpverlening. Afgerond € 4,0 miljoen.
Totaal programma 5	Afgerond € 14,8 miljoen (april 2017)

Mutaties in reserves

Geen

Programma 6: Onderwijs, sport en welzijn

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Geen

Toelichting splitsing 'oud' programma 5 Sociaal domein

Zoals bij programma 5 is toegelicht wordt het nieuwe programma 5 'Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet' beperkt tot de onderdelen die direct te maken hebben met de 3 decentralisaties (Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet). Dit betekent dat de overige onderdelen van het 'voormalige' programma 5 Sociaal domein onder worden gebracht onder het nieuwe programma 6 genaamd 'Onderwijs, sport en welzijn'. Uiteraard tot gevolg dat de voormalige programma's 6 en 7 één nummer doorschuiven. Programma 6 Algemene dekkingsmiddelen wordt vanaf de begroting 2018 programma 7 Algemene dekkingsmiddelen. Programma 7 Bedrijfsvoering wordt vanaf de begroting 2018 programma 8 Bedrijfsvoering.

Bovenstaande resulteert dat het nieuwe programma 6 'Onderwijs, sport en welzijn' uit de volgende onderdelen bestaat:

Programma 6	Onderdelen
Onderwijs	Bewegingsonderwijs, huisvesting onderwijs, leerlingenvervoer en leerplicht. Afgerond € 2,4 miljoen.
Sport	Bevordering sportdeelname, combinatiefunctie, (beheer en onderhoud) binnen- en buitensportaccommodaties. Afgerond € 0,7 miljoen.
Sociaal cultureel werk en welzijn	Bibliotheekwerk, muziekonderwijs, kunstzinnige vorming en cultuur en beheer en onderhoud gemeentelijke welzijnsaccommodatie. Afgerond € 0,8 miljoen.
Overige	Onderhoud speelplaatsen, wijk- en buurtgericht werken en uitvaart derden zonder nabestaanden. Afgerond € 0,3 miljoen.
Totaal programma 6	Afgerond € 4,2 miljoen (datum april 2017)

Mutaties in reserves

Geen

Programma 7: Algemene dekkingsmiddelen

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Verlaging OZB-belasting gerekend met 2% per jaar

	Wij willen bereiken:
A.	Conform coalitieakkoord de komende jaren de OZB-verlagen om de belastingdruk voor de inwoners te verminderen.
	Wat gaan we ervoor doen?
A1.	Elk jaar de OZB met 2% verlagen.

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Verlaging OZB-belasting gerekend met 2% per jaar	0	102.550	203.049	301.538	398.057
Totaal	0	102.550	203.049	301.538	398.057

Mutaties in reserves

Geen

Programma 8: Bedrijfsvoering

Nieuw beleid/nieuwe ontwikkelingen

Actualisatie I & A gids 2018

Wij willen bereiken:					
A.	Om efficiënt te kunnen werken en de digitale dienstverlening te kunnen waarborgen en uit te breiden is het noodzakelijk applicaties en software up to date te houden.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1.	Vervanging en aanschaf van applicaties en software.				
Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Actualisatie I&A Gids 2018	100.000	68.625	51.800	51.600	51.400
Totaal	100.000	68.625	51.800	51.600	51.400

Gegevensbeheer BGT, GEO-info, Omgevingswet, Informatiebeveiliging

Wij willen bereiken:	
A.	Een kwalitatief goed gegevensbeheer van kaart en beeldmateriaal (Basiskaart Grootchalige Topografie en overige GEO-informatie).
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Vanwege de wettelijke invoering van de BGT is het noodzakelijk de mutaties kwalitatief en tijdig te verwerken. Ketenpartners zijn daarvan afhankelijk. Vanwege deze nieuwe taak is 8 uur formatie-uitbreiding nodig.

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Gegevensbeheer BGT, GEO-info, Omgevingswet, Informatiebeveiliging	0	16.700	16.700	16.700	16.700
Totaal	0	16.700	16.700	16.700	16.700

Garantiebanen creëren

Wij willen bereiken:	
A.	Conform landelijk wettelijk beleid mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en met een indicatie een structurele baan aanbieden, zodat zij volwaardig kunnen deelnemen aan het reguliere arbeidsproces.
Wat gaan we ervoor doen?	
A1.	Dit betekent voor 2018 voor 50 uur per week garantiebanen creëren
Toelichting: Het realiseren van Garantiebanen is een wettelijke verplichting. Iedere werkgever >25 werknemers heeft de verplichting garantiebanen te realiseren. De Gemeente Neder-Betuwe dient vanaf 01-01-2016 tot 01-01-2023 totaal 4 full-time (25,5 uur) garantiebanen te realiseren. De Gemeente als werkgever heeft hierin voor de werkgevers binnen onze gemeente ook een voorbeeldfunctie. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en met een indicatie zijn WAJONGERS en SW-clients. Zij kunnen niet op een reguliere functie c.q. binnen de bestaande formatie geplaatst worden omdat zij niet voldoen aan de eisen die aan die functies worden gesteld. Zij zullen dus boven formatie geplaatst moeten worden. Zij kunnen wel zinvol werk doen, maar dat zit aan de zogenaamde onderkant van een reguliere functie. Ook hebben ze begeleiding nodig. Neder-Betuwe kan deze wet gefaseerd invoeren over de komende jaren. Dat zou betekenen dat de extra personeelskosten de komende jaren oplopen tot een maximum van € 106.000. Voor 2018 en 2019 moeten we dan € 30.000 inzetten. We komen in de kadernota 2019 en verder met een voorstel hoe de resterende verplichting in te vullen.	

Wat gaat het kosten	Investering	2018	2019	2020	2021
Garantiebanen creëren	0	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal	0	30.000	30.000	30.000	30.000

Functionaris gegevensbescherming aanstellen

Wij willen bereiken:					
A.	Onder de nieuwe Europese privacy verordening, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ⁵ , die op 25 mei 2018 van toepassing wordt, wordt het aanstellen van een FG, een interne toezichthouder op de verwerking van persoonsgegevens, voor alle organisaties, dus ook gemeenten, verplicht.				
Wat gaan we ervoor doen?					
A1	Voor 1 mei 2018 een functionaris gegevensbescherming aanstellen voor 9 uur per week in samenwerking met de gemeente Buren.				
Wat gaat het kosten	Investing	2018	2019	2020	2021
Functionaris gegevensbescherming aanstellen		18.750	18.750	18.750	18.750
Totaal	0	18.750	18.750	18.750	18.750

Mutaties in reserves

Geen

BESLUITVORMING

De raad van de gemeente Neder-Betuwe;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

Gelet op het bepaalde in de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie gemeenten, het provinciaal beleidskader Financieel Toezicht en de Financiële verordening Neder-Betuwe 2017 artikel 2 en 3;

B E S L U I T:

1. De kadernota 2018-2021 van de gemeente Neder-Betuwe conform voorliggend ontwerp en met de hierin opgenomen keuzes en uitgangspunten vast te stellen.
2. Het college op te dragen de kadernota 2018-2021 integraal te verwerken in de ontwerpbegroting 2018 en de daarbij behorende meerjarenraming 2019-2021.
3. Vast te stellen dat het "oude programma Sociaal domein" wordt omgezet naar twee afzonderlijke programma's te weten programma "Wmo Jeugdzorg en Participatiewet" en programma "Onderwijs sport en welzijn".

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2017

De griffier,

De voorzitter

E van der Neut

A.J. Kottelenberg

BIJLAGEN

Overzicht van gebruikte afkorting

A+O fonds	: Arbeidsmarkt- en Opleidingsfonds Gemeenten
AB	: Algemeen Bestuur
ABC	: Agro Business Centrum
AMvB	: Algemene maatregel van bestuur
ANW	: Algemene Nabestaandenwet
AOVR	: Ambtelijk Overleg Volksgezondheid Rivierenland
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
AVRI	: Afvalverwijdering Rivierenland
AWBZ	: Algemene Wet Bijzondere Ziektenkosten
BAG	: Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	: Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	: Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BCF	: BTW-compensatiefonds
BDUR	: Besluit doeluitkering rampen en zware ongevallen
Berap	: Bestuursrapportage
BJZ	: Bestuurs Juridische Zaken
BNG	: Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	: Bestuurlijk overleg financiële verhouding
BSR	: Belastingssamenwerking Rivierenland
BTW	: Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	: Wet Bundeling van Uitkeringen aan Gemeente
BvB	: Businessplan Voor de Bedrijfsvoering
CAO	: Collectieve Arbeids Overeenkomst
CAR	: Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling
CBS	: Centraal Bureau voor de statistiek
CJG	: Centrum voor Jeugd en Gezin
CMD	: Centrum Maatschappelijke Dienstverlening
CPA	: Centrale Post Ambulancevervoer
DIV	: Documentatie en Informatievoorziening
EKD	: Elektronisch kinddossier
EMU	: Economische en Monetaire Unie
ESF	: Europees Sociaal Fonds
FES	: Fonds Economische Structuurversterking
Fido	: Wet Financiering Decentrale Overheden
FOG	: Financieel Overzicht Gemeenten
FPU	: Flexibel Pensioen en Uittreden
Fwv	: Financiële-verhoudingswet
GBA	: Gemeentelijke Basis Administratie
GBA	: Gemeentelijk Basisadministratie Persoonsgegevens
GF	: Gemeentefonds
GGD	: Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	: Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GMK	: Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid
GOA	: Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid
GREX	: Grondexploitatie
GRP	: Gemeentelijk Riolerings Plan
GSB	: Grote stedenbeleid
GSF	: Gelderse Sport Federatie
Halt	: Het alternatief
ICT	: Informatie Communicatie Technologie
IOAW	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte werkl. Werknemers
IOAZ	: Inkomensvoorziening Oudere en ged. Arbeidsongeschikte gew. Zelfstandigen
IPO	: Interprovinciaal Overleg
ISA	: Instituut voor Sport Accommodaties
ISV	: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JPN	: Jeugd Preventie Netwerk
KVV	: Keurmerk Veilig Wonen
LEA	: Lokaal Educatieve Agenda
LOP	: Landschap Ontwikkelings Plan
MADD	: Make A Difference Day

MBZ	: Meldpunt Bijzondere Zorg
MILH	: Monitor Inkomsten Lokale Heffingen
NASB	: Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NBW	: Nationaal Bestuursakkoord Water
NIPO	: Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NME	: Natuur Milieu & Educatie
NUP	: Nationaal Uitvoerings Programma
ODR	: OmgevingsDienst Rivierenland
OEM	: Overige Eigen Middelen
OGGZ	: Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OHP	: Onderwijs Huisvestings Programma
OKE	: Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OOV	: Openbare orde en veiligheid
OSU	: Onderhoudsrapportage Specifieke Uitkeringen
OWB	: Ontwerpbegroting
OZB	: Onroerende-zaakbelastingen
P&O	: Personeel en Organisatie
PDF	: Portable Document File
PF	: Provinciefonds
Pgb	: Persoonsgebondenbudget
POR	: Periodiek Onderhoudsrapport
PPS	: Publiek Private Samenwerking
PRPG	: Platform Rechtmatigheid provincies en Gemeenten
PvA	: Plan van Aanpak
RAAK	: Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling
RAR	: Regionaal Archief Rivierenland
RAV	: Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid
RBGZ	: Regionale Brandweer Gelderland-Zuid
RBL	: Regionaal Bureau Leerplicht
RIEC	: Regionale Informatie- en ExpertiseCentra
RSP	: Regionaal Samenwerkings Programma
RUD	: Regionale Uitvoerings Diensten
RUP	: Regionaal Uitvoerings Programma
SiSa	: Single information Single audit
SMART	: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdsgebonden
StER	: Stimuleringsprogramma Economie Rivierenland
STMG	: Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
SVNG	: Stimulringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SWB	: Stichting Woningbeheer Betuwe
SWO	: Stichting Welzijn Ouderen
UWV	: Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VNG	: Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	: Ministering van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	: Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wajong	: Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor Jonggehandicapten
WAPR	: Werkgevers Adviespunt Rivierenland
Wet Arhi	: Wet Algemene regles herindeling
WIJ	: Wet Investeren in Jongeren
Wmo	: Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	: Wet waardering onroerende zaken
WoZoCo	: Woon Zorg Complex
WRO	: Wet op de Ruimtelijke Ordening
WSW	: Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw	: Wet sociale werkvoorziening
WVG	: Wet Voorziening Gehandicapten
Wvg	: Wet voorskeurrecht gemeente
WW	: Werkloosheidswet
Wwb	: Wet werk en bijstand
Wwnv	: Wet werk naar vermogen

MOTIE

Agendapunt: Kadernota 2018-2021	RAAD/17/02245
Onderwerp: Kadernota - Relatie met meicirculaire	
De raad van de gemeente Neder-Betuwe in vergadering bijeen d.d. 6 juli 2017; gehoord de beraadslaging; overwegende dat: <ul style="list-style-type: none">- de kadernota ter vaststelling voor ligt aan de vergadering;- de meicirculaire 2017 niet in de kadernota is verwerkt, zoals is aangeven in de raadsbrief 64f 'Meicirculaire gemeentefonds 2017' van 20 juni 2017;- de brief aanbevelingen doet over onderwerpen die vanwege de beperkte financiële mogelijkheden niet in de kadernota zijn opgenomen;- de financiële mogelijkheden door de meicirculaire 2017 zijn vergroot; van mening zijnde dat: <ol style="list-style-type: none">1. de genoemde onderwerpen (alcohol misbruik, ruimte agrariërs, 0,5 fte verkeer & vervoer/groen/ natuur/cultuur, wegenbeheer) van belang zijn voor verdere afweging door de raad in de begroting van 2018-2021;2. deze onderwerpen in de begroting zouden kunnen/moeten worden opgenomen; verzoekt het college: de onderwerpen zoals genoemd op blz. 5 van raadsbrief 64f 'Meicirculaire gemeentefonds 2017' (zijnde alcohol misbruik, ruimte agrariërs, 0,5 fte verkeer & vervoer/groen/ natuur/cultuur, wegenbeheer) op te nemen in de ontwerpbegroting 2018 met meerjarenraming 2019-2021. En gaat over tot de orde van de dag.	
Naam/namen en ondertekening indiener(s): N. van Wolfswinkel (SGP) W.E.A. van Dijkhuizen (CDA) S.H.R. van Someren (VVD)	
Toelichting: Voor de toelichting wordt verwezen naar de overwegingen.	

In te vullen door griffie:

Motie aangenomen/~~verworpen~~

Leden voor:
Leden tegen: